

До реєстр. № 4030а, н.д. України
Богомолець О., Мійсій О., Унгурян та ін.,
№ 4030а-1, н.д. України Масоріна О.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань охорони здоров'я

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-95-16, тел./факс: 255-95-33

№ 04-25/03-351

« 18 » Квітня 2017 р.

Верховна Рада України

Комітет Верховної Ради України з питань охорони здоров'я розглянув на своєму засіданні проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту громадського здоров'я від шкідливого впливу тютюнового диму» (реєстр. № 4030а), поданий народними депутатами України Богомолець О.В., Мусієм О.С., Унгурян П.Я., Іщейкіним К.Є, Гопко Г.М., Остріковою Т.Г., Головком М.Й., Луценко І.В., Корчинською О.А., Білоцерковцем Д.О., Луценком І.С., Юринцем О.В., Кириченком О.М., Романюком Р.С., Сисоєнко І.В., Романовою А.А., Бахтєєвою Т.Д., Мірошніченком Ю.Р., Яринічем К.В., та альтернативний до нього проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо регулювання торгівлі тютюновими виробами та запровадження спеціалізованих місць торгівлі тютюновими виробами)», поданий народним депутатом України Масоріною О.С., (реєстр. № 4030а-1).

Слід зазначити, що, незважаючи на визнання законопроектів альтернативними та їх спрямованість на захист здоров'я населення від негативного впливу вживання тютюнових виробів, за змістом вони визначають різні засоби і способи правового регулювання у цій сфері.

Так, згідно з пояснювальною запискою, завданням законопроекту реєстр. № 4030а є удосконалення положень законів, які забороняють вживання тютюнових виробів у громадських місцях, рекламу і стимулювання куріння та посилення відповідальності за такі правопорушення.

Для цього законопроектом запропоновано внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення», згідно з якими:

заборонити видиме розміщення пачок тютюнових виробів у місцях їх продажу;

розширити перелік громадських місць, де заборонено куріння (заборонити куріння у приміщеннях підприємств, установ та організацій усіх форм власності (офіси), у приміщеннях готелів та аналогічних засобів розміщення громадян, у приміщеннях гуртожитків та на вокзалах);

запровадити відповідальність для всіх суб'єктів господарювання за порушення заборони куріння у приміщенні та на території, а також

уніфікований штраф для фізичних осіб, які порушують норму куріння у заборонених місцях на рівні 340 грн.;

покласти на Держпродспоживслужбу функції державного контролю за дотриманням антитютюнового законодавства;

покласти на місцеві загальні суди повноваження розглядати справи про відповідні адміністративні правопорушення;

покласти на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів, виконання рішень (постанов) центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, та його посадових осіб, про накладення фінансових санкцій за порушення законодавства про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення.

Крім того, законопроектом надається можливість органам місцевого самоврядування або визначати вільні від куріння місця на постійній основі або лише на час проведення масових заходів.

Щодо законопроекту реєстр. № 4030а-1, то його завданням визначено удосконалення положень законів у сфері державного регулювання торгівлі тютюновими виробами, обмеження впливу викладки тютюнових виробів у місцях їх продажу на дітей та осіб, що не палять шляхом внесення змін до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» та Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Так, законопроектом передбачено:

часткова заборона видимого розміщення пачок тютюнових виробів у місцях їх продажу;

запровадження поняття «спеціалізованого місця торгівлі, як різновид місця торгівлі», в яких викладка тютюнових виробів буде дозволена при умові, що вони не будуть видимі поза межами такого місця торгівлі;

збільшення штрафу за куріння у заборонених місцях з 51 – 170 грн. на 255 – 340 грн. за перше порушення та з 170 – 340 грн. на 425 – 680 грн. за друге порушення.

Також законопроектом передбачено стягнення окремої плати за ліцензії на роздрібну торгівлю тютюновими виробами у спеціалізованому місці торгівлі.

Підтримуючи в цілому зазначені вище законодавчі ініціативи слід зазначити наступне.

Головною метою законопроект 4030а, є забезпечення високого рівня захисту здоров'я людини, особливо дітей та молоді, виконання зобов'язань України відповідно до Рамкової конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну (РКБТ) через удосконалення положень законів, які забороняють вживання тютюнових виробів у громадських місцях та забороняють рекламу і стимулювання продажу тютюнових виробів.

Найбільш помітною новацією цього законопроекту є повна заборона видимого розміщення пачок тютюнових виробів у місцях їх продажу. Постійна присутність сигарет у полі зору створює соціальну толерантність і прийнятність куріння, що суттєво маніпулює свідомістю підлітків та молоді. Така спеціальна викладка сигарет систематично оновлюється, щоб привертати увагу споживачів, передусім дітей та молодь, для яких тютюнова продукція перетворюється на спокусливий товар.

В свою чергу, проект закону 4030а-1 пропонує лише частково заборонити викладку тютюнових виробів у місцях продажу. Автором пропонується запровадити поняття «спеціалізованого місця торгівлі, як різновид місця торгівлі». Таке місце торгівлі може бути розміщене в окремій будівлі, споруді, її (їх) відокремленій частині або приміщенні (частині приміщення), доступ до якого заборонено особам, що не досягли 18 років. В таких спеціалізованих місцях торгівлі, викладка тютюнових виробів буде дозволена при умові, що вони не будуть видимі поза межами такого місця торгівлі.

Дане положення, порушує керівні принципи щодо втілення Статті 13 Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну (Рамкова Конвенція). Зокрема пункт 13, який передбачає: *«Для забезпечення такого стану, при якому в пунктах продажу тютюнових виробів не буде жодних елементів, що стимулюють продажі, Сторони повинні повністю заборонити будь-яке зображення та видимість тютюнових виробів в пунктах продажів, включаючи постійні пункти (підприємства) роздрібної торгівлі та вуличних торговців. Дозволяється лише перелік виробів та цін на них у текстовому форматі та без будь-яких стимулюючих продажі елементів».*

Також, варто звернути увагу на перехідний період, який пропонується в альтернативному законопроекті. В пояснювальній записці зазначено, що встановлення нового обладнання, зберігання тютюнових виробів та переоформлення вітрин, часткова зміна асортименту точок торгівлі, пошук нових можливостей і рішень щодо змін умов торгівлі для кіосків, асортимент яких в основному орієнтований на продаж слабоалкогольної і тютюнової продукції, вимагає певного часу. Отже, пропонується встановити перехідний період імплементації закону для малих торгових точок у 3 роки. Таким чином, створюється умови, коли викладка тютюнових виробів впродовж 3-х років й надалі продовжуватиме стимулювати початок куріння, провокувати у молоді бажання курити та підштовхувати до тютюнової залежності.

Водночас, законопроект 4030а встановлює перехідний період у півроку. Для прикладу, в Білорусії перехідний період для переобладнання складав 2 місяці, такі ж перехідні періоди були встановлені в Косово та Уругваї. У Росії, Норвегії, Хорватії перехідний період складав 1 рік.

Водночас, варто наголосити, що викладка тютюнових виробів у пунктах продажу є потужним маркетинговим інструментом тютюнових компаній, яка стимулює початок куріння, провокує у молоді бажання курити, підштовхує до тютюнової залежності. Заборона викладки сигарет –

прогресивна світова практика зменшення поширеності куріння та ефективний метод зниження куріння серед молоді. Така заборона буде гарантією виконання повної заборони реклами, спонсорства та просування тютюнових виробів.

Комітет з питань запобігання і протидії корупції у своїх висновках до вказаних законопроектів вказує на їх відповідність вимогам антикорупційного законодавства.

Комітет з питань бюджету у своєму висновку зазначає, що законопроекти реєстр. №№ 4030а та 4030а-1 матимуть вплив на показники бюджету (можуть привести до збільшення надходжень до бюджету від штрафів та плати за ліцензію на роздрібну торгівлю).

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило низку зауважень до законопроектів реєстр. №№ 4030а і 4030а-1 та рекомендує повернути їх суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Враховуючи викладене Комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду у першому читанні

проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту громадського здоров'я від шкідливого впливу тютюнового диму» (реєстр. № 4030а), поданий народними депутатами України Богомолець О.В., Мусієм О.С., Унгуряном П.Я., Іщейкіним К.Є, Голко Г.М., Остріковою Т.Г., Головком М.Й., Луценко І.В., Корчинською О.А., Білоцерковцем Д.О., Луценком І.С., Юринець О.В., Кириченком О.М., Романюком Р.С., Сисоєнко І.В., Романовою А.А., Бахтєєвою Т.Д., Мірошніченком Ю.Р., Яринічем К.В., прийняти за основу та відхилити альтернативний до нього проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо регулювання торгівлі тютюновими виробами та запровадження спеціалізованих місць торгівлі тютюновими виробами)», поданий народним депутатом України Масоріною О.С., (реєстр. № 4030а-1).

Проект відповідної постанови додається.

Співдоповідачем із зазначеного питання при розгляді його на пленарному засіданні Верховної Ради України пропонується визначити – Голову Комітету, народного депутата України Богомолець Ольгу Вадимівно.

Додаток: на 13 арк.

Голова Комітету

О.В. Богомолець